

Väljaandja: Põllumajandusminister
Akti liik: määrus
Teksti liik: terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp: 07.07.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv
Avaldamismärge: RT I, 04.07.2023, 53

Täpsemad nõuded katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolituse programmi ja koolitusel käsitletavate teemade kohta

Vastu võetud 07.03.2013 nr 22
RT I, 12.03.2013, 6
jõustumine 15.03.2013

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
21.08.2015	RT I, 29.08.2015, 1	01.09.2015
10.07.2017	RT I, 14.07.2017, 2	17.07.2017
22.05.2019	RT I, 28.05.2019, 1	31.05.2019
21.06.2023	RT I, 04.07.2023, 1	07.07.2023

Määrus kehtestatakse loomakaitseseaduse § 41⁴ lõike 7 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse täpsemad nõuded katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolituse programmi ja koolitusel käsitletavate teemade kohta.

§ 2. Katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolitus

Katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamisega vahetult tegelev füüsiline isik on loomakaitseseaduse § 41⁴ lõike 1 kohaselt läbinud asjakohase koolituse ja sooritanud eksami ning tal on seda tõendav tunnistus.

§ 3. Katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolituse programmi raames käsitletavad teemad

(1) Katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolituse programmi raames käsitletakse vähemalt järgmisi teemasid:

- 1) kehtivad riigisisesed, Euroopa Liidu ja rahvusvahelised õigusaktid, mis käsitlevad katseloomade kasvatamist, katseloomadega varustamist ja katseloomade kasutamist;
- 2) katseloomade hariduslikel ja teaduslikel eesmärkidel kasutamise eetilised aspektid, sealhulgas eetika inimese ja looma vahelistes suhetes, elu tegelik väärtus ning loomade teaduslikel eesmärkidel kasutamise poolt- ja vastuargumendid;
[RT I, 14.07.2017, 2 - jõust. 17.07.2017]
- 3) loomkatse asendamise, vähendamise ja täiustamise nõue;
- 4) asjakohane liigispetsiifiline bioloogia, sealhulgas katseloomade anatoomia, füsioloogia, paljunemine, geneetika ja geneetiline muundamine;
- 5) katseloomade liigiomane käitumine, katseloomade kasvatamine, pidamine ja nende elukeskkonna mitmekesistamine;
[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]
- 6) liigispetsiifilised käsitlemise meetodid ja katsed;
- 7) katseloomade tervishoid ja hügieen;
[RT I, 14.07.2017, 2 - jõust. 17.07.2017]
- 8) levinumate katseloomade liigispetsiifilise stressi, valu ja kannatuste tuvastamine;
- 9) anesteesia ja analgeesia kasutamine ning nende toime hindamine katseloomadel;
[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]
- 10) loomkatseprojektide kavandamine;
- 11) katseloomade hukkamise meetodid loomaliikide kaupa;
[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]
- 12) humaansete lõpp-punktide kasutamine, sealhulgas katselooma hukkamise, menetluste katkestamise või loomkatsest eemaldamise vajalikkuse põhjused.
[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(2) Lõike 1 punktis 1 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) õigusaktid ja suunised, mille alusel loomkatseid kavandatakse ja läbi viiakse;
- 2) loomade liigid ja nende arengustaadiumid, kellele kohaldatakse asjakohaseid õigusakte;
- 3) katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamisega vahetult tegelevate isikute kohta sätestatud nõuded;
- 4) loomkatseprojekti eest vastutava isiku, ettevõttes määratud veterinaararsti ja katseloomade heaolu üksuse roll ning nende ülesanded;

5) katseloomade kaitse komitee roll ja ülesanded.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(3) Lõike 1 punktis 2 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) katseloomade kasutamise seonduvad üldised ning asjaomase loomkatseprojekti või loomaliigiga seotud eetilised aspektid;
- 2) katseloomade heaoluga seotud head tavad ning nende järgimise ühiskondlikud ja moraalsed põhjendused;
- 3) õigusaktide aluseks olev eetikaraamistik ning sellest tulenevad nõuded hinnata loomkatseprojekti kasu ja kahju ning rakendada loomkatsete asendamist, vähendamist ja täiustamist.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(4) Lõike 1 punktis 3 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) loomkatse asendamise, vähendamise ja täiustamise nõude kui katseloomade loomkatsetes kasutamise juhtpõhimõtte olemus ning kohustus seda järgida kogu loomkatseprojekti läbiviimise kestel;
- 2) loomkatsete asendamise, vähendamise ja täiustamisega seotud asjakohaste teabeallikate, otsinguvahendite ja otsingumeetodite kasutamine;
- 3) alternatiivsed meetodid ja katsestrateegiad, mille abil on võimalik asendada, vähendada ja täiustada katseloomade kasutamist erinevates loomkatseprojektides.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(5) Lõike 1 punktis 4 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) eri liiki katseloomade anatoomia ja füsioloogilised tunnused;
- 2) katseloomade liigiomane käitumine ja paljunemine;
- 3) geneetiliselt muundatud katseloomade kasutamine teaduslikel eesmärkidel ja nende kasutamisega seostatavad võimalikud probleemid;
- 4) asjakohaste liikide puhul erinevate liinide olemasolu ja nende geneetilised erinevused ning katseloomade heaolu ja teadustulemusi mõjutavad asjaolud.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(6) Lõike 1 punktis 5 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) katseloomade liigiomased kasvatamise, hooldamise ja pidamise ning elukeskkonna tingimused;
- 2) katseloomade elukeskkonna tingimuste muutmise vajadus vastavalt katseloomade liigile, vanusele ja elujärgule või asjaomastele hooldamistingimustele;
- 3) katselooma liigi, keskkonna ja füsioloogilise seisundi poolest normaalne välimus ja käitumine ning heaolu märgid;
- 4) katseloomadele mitmekesise elukeskkonna pakkumise tähtsus;
- 5) katseloomade heaolu hindamisel arvesse võetavad tegurid ning katseloomade heaolu hindamise ja dokumenteerimise meetodid;
- 6) katseloomade kasvatamise, hooldamise ja pidamise tingimuste ning mitmekesise elukeskkonna mõju loomkatse tulemustele ja loomkatsetes kasutamiseks vajaminevate katseloomade arvule.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(7) Lõike 1 punktis 6 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) eri liiki katseloomade ohutu ja pädeva kohtlemise asjakohased viisid, sealhulgas neile sobivad süstimise, annustamise ja proovide võtmise viisid;
- 2) katseloomade liikidele sobivad kohtlemise ja liikumise piiramise meetodid ning nende mõju katselooma füsioloogiale;
- 3) katseloomade kohtlemise, liikumise piiramise meetodite ja loomkatsete täiustamise võimalused;
- 4) eri liiki katseloomade käsitlemine neile stressi ja kahjustusi põhjustamata.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(8) Lõike 1 punktis 7 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) loomapidamiskoha võimalikud haigusriskid, sealhulgas katseloomade haigustele vastuvõtlikkust suurendavad võimalikud tegurid;
- 2) katseloomale piisava tervise taatuse tagamise meetodid;
- 3) katseloomade pidamisel kohaldatavad hügieeni-, desinfitseerimis- ja steriliseerimis põhimõtted;
- 4) katseloomadega kokkupuutumisest tulenevad võimalikud ohud inimese tervisele ja nende ohtude ärahoidmise võimalused.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(9) Lõike 1 punktis 8 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) katselooma ebaharilik käitumine ja ebamugavuse, valu, kannatuste või stressi märgid;
- 2) katselooma valu, kannatuste ja stressiga tegelemise põhimõtted;
- 3) loomkatsete raskusastmete määratlused, katselooma kogetavad kumulatiivsed kannatused ning nende kannatuste mõju loomkatsete raskusastmete järgi liigitamisele.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(10) Lõike 1 punktis 9 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) katselooma valu, kannatuste, stressi või püsivate kahjustuste minimeerimiseks vajaliku anesteesia või analgeesia kasutamise asjaolud;
- 2) anesteesiaga seotud peamised küsimused: kaalutlused enne anesteesia kasutamist, anesteetikumide mõju, regionaal-, lokaal- või üldanesteesia kasutamine, anesteesiaga seotud hädaolukorrad, anesteesiast taastumine;
- 3) anesteesia kasutamise sobivus loomkatse eesmärkidega.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(11) Lõike 1 punktis 10 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) loomkatseid ja nende kavandamist ning tulemuste tõlgendamist käsitlevate eksperditeadmiste allikad;
- 2) loomkatse kavandamise erinevad viisid.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(12) Lõike 1 punktis 11 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) katselooma humanse hukkamise põhimõtted;
- 2) eri liiki katseloomade hukkamiseks lubatud hukkamismeetodid ja nende meetodite kasutamise tingimused;

- 3) hukkamismeetodite võrdlus, erinevate hukkamismeetodite mõju loomkatse tulemustele ja hukkamismeetodi valimise põhimõtted;
 - 4) katselooma surma kindlakstegemine ja korjuse töötlemine või muul viisil kõrvaldamine.
- [RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

(13) Lõike 1 punktis 12 nimetatud teema sisaldab vähemalt järgmisi alateemasid:

- 1) humaanse lõpp-punkti olemus;
- 2) humaanse lõpp-punkti määramine katseloomal ning tegevused katselooma humaansesse lõpp-punkti jõudmisel;
- 3) loomkatses kasutatavate meetodite täiustamise võimalused, et lõpetada loomkatse varasemas lõpp-punktis.

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

§ 4. Katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolituse programmi heakskiitmise taotlemine

(1) Kooskõlas loomakaitseseaduse § 41⁴ lõikega 3 esitab täienduskoolitusasutus katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolituse programmi heakskiitmise taotlemiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile kirjaliku taotluse, milles sisalduvad järgmised andmed:

[RT I, 04.07.2023, 1 - jõust. 07.07.2023]

- 1) täienduskoolitusasutuse nimi ja kontaktandmed;

[RT I, 28.05.2019, 1 - jõust. 31.05.2019]

- 2) koolituse programmi läbi viivate õpetajate nimed ja kvalifikatsioon;
- 3) koolituse programmi kirjeldus, kus on esitatud koolitusel käsitletavad teemad ning iga teema käsitlemise maht tundides;
- 4) ülevaade õppetööks ettenähtud ruumidest ja seadmetest.

(1¹) Lõikes 1 nimetatud täienduskoolitusasutus juhindub koolituse programmi koostamisel Euroopa Komisjoni moodustatud eksperttöörühma väljatöötatud ühist haridus- ja väljaõpperaamistikku käsitlevast töödokumendist, mis kinnitati Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/63/EL rakendamise eest vastutavate riiklike pädevate asutuste kohtumisel 19.–20. veebruaril 2014. aastal ja mille Regionaal- ja Põllumajandusministeerium avaldab oma veebilehel.

[RT I, 04.07.2023, 1 - jõust. 07.07.2023]

(2) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumil on õigus nõuda täienduskoolitusasutusest lisaks lõikes 1 nimetatule muud asjakohast teavet, mis on vajalik koolituse programmi heakskiitmise otsustamiseks.

[RT I, 04.07.2023, 1 - jõust. 07.07.2023]

§ 5. Määruse rakendamine

(1) Enne 1. jaanuari 2014. aastal läbitud katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolitus loetakse kuni 1. juulini 2015. aastal samaväärseks loomakaitseseaduse §-s 41⁴ ning selles määruses esitatud nõuetele vastava katseloomade hooldamise ja hukkamise, loomkatse läbiviimise ning loomkatseprojekti kavandamise koolituse läbimisega.

(2) Kuni 1. juulini 2013. aastal peab loomkatse projektiloa saamiseks vähemalt üks loomkatseprojektiga seotud füüsiline isik, kes on loomkatseprojekti kavandaja, loomkatseprojekti eest vastutav isik või loomkatseprojekti kaasatud isik, olema läbinud loomakaitseseaduse §-s 41⁴ nimetatud või sellega lõike 1 kohaselt samaväärseks loetud koolituse ja sooritanud eksami ning tal peab olema seda tõendav tunnistus.